

ИНСТИТУТ ЗА ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ,
КРАГУЈЕВАЦ

Универзитет у Крагујевцу

Јована Цвијића бб,

34000 Крагујевац

Број: 01-458

Датум: 03.03.2025. године

Крагујевац

На основу члана 51 Закона о добробити животиња ("Службени гласник РС", број: 41/09), члана 31 став 1 тачка 11 Статута број 620/8 од 15.10.2021. године и Одлуке Управног одбора број 01-281/4 од 20.02.2025. године директор Института за Информационе технологије, Крагујевац дана 03.03.2025. године, доноси:

ПРАВИЛНИК

о раду Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња

I Опште одредбе

Члан 1

Правилник о раду Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња (даље: Правилник) дефинише састав, надлежност, начин рада, поступак добијања дозволе за експериментални рад на огледним животињама и поступак у случају непоштовања правила рада и одлука донетих на основу Правилника Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња (даље: Етичка комисија) на Институту за информационе технологије, Крагујевац (даље: Институт).

II Етичка комисија

Члан 2

Етичка комисија обавља стручну контролу над спровођењем огледа на животињама.

Састав

Члан 3

Етичка комисија састоји се од седам чланова:

- четири истраживача из сродних научних области запослених на Институту,
- ветеринара хирурга,
- ветеринара са искуством у узгоју огледних животиња,
- представника удружења, односно организација чији циљеви су усмерени на заштиту добробити животиња.

Најмање трећину чланова Етичке комисије чине лица која нису запослена на Институту.

Члан 4

Чланове Етичке комисије из реда истраживача запослених у Институту, именује директор, а уз претходну сагласност кандидата.

Ветеринара хирурга и ветеринара са искуством у узгоју огледних животиња именује директор уз претходну сагласност кандидата, а након консултовања са именованим члановима Етичке комисије из реда истраживача запослених на Институту.

Представника удружења или организације чији је циљ усмерен на заштиту добробити животиња именује директор, по захтеву Института и уз претходну сагласност кандидата.

Члан 5

Мандат чланова Етичке комисије траје 5 (пет) године и иста лица могу бити поново именована.

Чланови Етичке комисије бирају председника и заменика председника, из реда истраживача запослених на Институту.

Избор председника и заменика председника врши се јавним гласањем, а изабраним се сматра кандидат за кога је гласало више од половине од укупног броја чланова Етичке комисије.

Надлежност

Члан 6

Вршећи своју надлежност Етичка комисија се руководи одредбама Закона о добробити животиња (даље: Закон), Правилником о условима за упис у Регистар за огледе на животињама и садржини и начину вођења тог регистра, програму обуке о добробити огледних животиња, обрасцу захтева за одобрење спровођења огледа на животињама, начину неге, поступања и лишавања живота огледних животиња, као и о садржини и начину вођења евиденције о држању, репродукцији, промету, односно спровођењу огледа на животињама (даље: Правилник), другим општим актима којима се уређује ова област, као и адекватним научно – истраживачким методама и процедурама.

Члан 7

Надлежност Етичке комисије:

1. утврђује начин спровођења огледа на животињама, у складу са Законом;

2. обавља стручну контролу над спровођењем огледа на животињама;
3. организује обуку лица која спроводе огледе на животињама;
4. даје стручна мишљења министру о етичкој и научној оправданости спровођења огледа;
5. подноси редовне годишње извештаје министру.

Начин рада

Члан 8

Председник Етичке комисије има следећа права и дужности:

- припрема, сазива и води седницу;
- предлаже дневни ред седнице;
- потписује одлуке, предлоге, закључке, стручна мишљења и друге акте;
- потписује годишње извештаје.

Члан 9

Заменик председника Етичке комисије има следећа права и дужности:

- замењује председника Етичке комисије у случају његове одсутности или спречености да обавља послове и за то време има иста права и дужности као председник Етичке комисије.
- помаже председнику Етичке комисије у обављању његових дужности.
- Обавља послове које му повери председник Етичке комисије.

Члан 10

Чланови Етичке комисије имају следећа права и дужности:

- присуствују, активно учествују, износе своја мишљења и дају одговарајуће предлоге у раду по тачкама дневног реда на седницама;
- имају право на увид у усвојене записнике са одржаних седница и другу документацију која представља делокруг рада Етичке комисије;
- имају право на увид у документацију која се односи на тачке дневног реда седнице Етичке комисије.
- дужни су да чувају податке које су сазнали на седници Етичке комисије, а који представљају тајну.

Члановима Етичке комисије престаје чланство истеком мандата или уколико неоправдано одсуствују са две узастопне седнице Етичке комисије.

Члановима Етичке комисије престаје чланство истеком мандата или уколико неоправдано одсуствују са седнице Етичке комисије.

Члан 11

Секретара Етичке комисије, који има звање правника, именује директор Института.

Секретар врши административне послове за потребе Етичке комисије, води евиденцију о донетим одлукама и изреченим мерама, даје потребна обавештења учесницима у поступку и раду Етичке комисије и обавља друге послове по налогу председника Етичке комисије.

Члан 12

На конститутивној седници, коју сазива директор Института, врши се верификација мандата чланова Етичке комисије.

Члан 13

Седницу Етичке комисије сазива и њом председава председник, а у његовом одсуству заменик председника.

Етичка комисија ради и разматра питања из свог делокруга на редовним седницама, које се одржавају једном у шест месеци.

Уколико је неопходно, председник Етичке комисије може сазвати и ванредну седницу.

Етичка комисија може одржати седницу електронским путем и спровести гласање путем службене електронске поште.

Члан 14

Техничку припрему седница Етичке комисије врши секретар Етичке комисије у договору са председником Етичке комисије.

Седницу Етичке комисије сазива председник Етичке комисије по сопственој иницијативи, када то предлажу чланови Етичке комисије или директор Института, или када поступа по поднетом Захтеву заинтересованих лица.

Позив за одржавање седнице, дневни ред седнице са одговарајућим материјалом за разматрање, као и записник са претходне седнице доставља се члановима Етичке комисије електронским путем, најкасније 3 дана пре одржавања седнице.

Члан 15

Седнице Етичке комисије су јавне. Њима могу присуствовати сва заинтересована лица.

Етичка комисија може, ако то захтевају интереси чувања службене или личне тајне, односно интереси и разлози морала, искључити јавност у раду Етичке комисије.

Члан 16

Пре отварања седнице председник Етичке комисије утврђује да ли постоји кворум за пуноважно одлучивање.

Потребан кворум за рад Етичке комисије су 4 члана од којих бар један није запослен на Институту.

Члан 17

Када председник Етичке комисије отвори седницу приступа се усвајању записника са претходне седнице.

Сваки члан Етичке комисије има право да стави примедбе на записник. Приликом усвајања записника Етичка комисија одлучује и о примедбама које су стављене на записник.

Након усвајања записника са претходне седнице Етичка комисија приступа утврђивању дневног реда седнице.

Члан 18

Разматрање и одлучивање на седници Етичка комисије врши се по тачкама утврђеног дневног реда.

Свака тачка дневног реда седнице Етичке комисије има свог известиоца. Након чега се отвара расправа.

Председник Етичке комисије у току расправе даје реч члановима по редоследу пријављивања. У дискусији могу учествовати и друга присутна лица која нису чланови Етичке комисије.

По завршетку дискусије председник Етичке комисије позива на гласање. Након чега председник Етичке комисије утврђује резултат гласања и јавно га објављује.

Све одлуке Етичка комисија доноси већином гласова присутних чланова, јавним гласањем.

Члан 19

У доношењу одлука Етичке комисије поштује се принцип о избегавању сукоба интереса, односно истраживач који учествује у предложеном огледу не може гласати уколико је члан Етичке комисије.

Члан 20

Одлука комисије може бити:

- „ОДОБРАВА СЕ“ – повољно мишљење;
- „ОДБИЈА СЕ“ – негативно мишљење;
- Захтев за измену пре одобрења;
- Суспензија раније датог одобрења.

Члан 21

О току седнице секретар Етичке комисије води записник.

Записник садржи редни број седнице, дневни ред, време и место одржавања седнице, списак присутних и одсутних чланова Етичке комисије, са назнаком оправданости изостанка и закључке дискусије која је вођена по појединим тачкама дневног реда.

У записник се уносе и издвојена мишљења појединих чланова Етичке комисије.

III Поступак добијања дозволе за експериментални рад на огледним животињама

Члан 22

Оглед на животињама се мора спровести у складу са принципима редуковања бола, патње, страха и стреса. Применом одговарајућих метода анестезије, опште или локалне анестезије, осим у случају када се њиховом применом наноси већа штета, угрожава здравље огледној животињи или се не постиже циљ огледа.

Оглед на животињама мора се спровести на животињама које највише одговарају циљу огледа и на најмањем броју животиња потребном за постизање тог циља.

Члан 23

Оглед на животињама не може се спровести ако постоји алтернативна метода за спровођење огледа којом се постиже исти циљ.

Оглед на животињама се не сме спровести у случају испитивања оружја, ратне опреме, као и утицаја радијације, ако се врши испитивање козметичких препарата и супстанци које улазе у њихов састав, хемијских средстава за прање и дезинфекцију предмета опште употребе, дуванских и алкохолних производа, односно средстава за повећање мишићне снаге и других сличних средстава, уколико се спроводе огледи без анестезије, супротно одредбама Закона и Правилника, не сме се спроводити на напуштеним животињама, односно животиња из прихватилишта, не смеју се приказивати биолошка и медицинска правила или чињенице које су већ научно потврђене.

Члан 24

Етичка комисија дужна је да без одлагања прекине спровођење огледа ако се у току спровођења огледа на животињама поступа супротно одредбама Закона и да о томе обавести Министарство.

Члан 25

Извођење огледа на животињама може се обављати на основу решења о одобрењу спровођења огледа на животињама које доноси Министар на основу стручног мишљења Етичке комисије.

Члан 26

На писани захтев истраживача који спроводи оглед, Етичка комисија је обавезна да у року од 15 дана, изда мишљење о етичкој и научној оправданости спровођења огледа у писаној форми.

Члан 27

Документацију и мишљење Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња и издата одобрења за спровођења огледа на животињама чувају се трајно.

Члан 28

Захтев за давање мишљења о етичности огледа (даље: Захтев), истраживач доставља председнику Етичке комисије.

Уз Захтев, истраживач доставља председнику Етичке комисије потребну документацију. (Образац 1 и Образац 2)

Председник Етичке комисије проверава да ли је Захтев уредно попуњен у року од 5 дана од пријема Захтева.

Непотпун Захтев, председник Етичке комисије враћа истраживачу уз кратко образложење и инструкције за уредно попуњавање Захтева.

Истраживач уређује Захтев и предаје га председнику Етичке комисије.

Члан 29

Председник Етичке комисије ће у року од 5 дана од пријема Захтева, односно уређеног Захтева члановима Етичке комисије послати материјал за седницу и у наредном року од 10 дана заказати седницу Етичке комисије.

Члан 30

На основу повољног мишљења Етичке комисије, Институт подноси захтев за одобрење спровођења огледа на животињама Министарству.

Захтев за одобрење спровођења огледа на животињама попуњава Етичка комисија.

Захтев за одобрење спровођења огледа на животињама мора да садржи следеће податке:

1. опис поља истраживачког рада који је написан на јасан и недвосмислен начин, како би се разумео циљ истраживања;

2. предности и значај спровођења огледа, потенцијалне опасности и непријатности за огледне животиње, као и категорију тежине, односно инвазивности огледа;
3. детаљан опис материјала и метод рада;
4. доказе о постојању алтернативних метода спровођења огледа и разлоге због којих се они не спроводе;
5. укупан број и врсту животиња по фазама огледа;
6. врсте и дозе анестетика и аналгетика који ће се употребљавати;
7. опис очекиване реакције животиња;
8. опис могућих негативних утицај на огледне животиње, тежину и дужину трајања таквих утицаја, методе које ће се предузети да би се такви негативни утицаји ублажили или избегли;
9. начин лишавања огледних животиња живота, ако се врши у току или на крају огледа;
10. име лица које је задужено за заштиту добробити огледних животиња и његову стручну оспособљеност;
11. имена лица која ће учествовати у спровођењу огледа.

Изузетно од става 1. овог члана, за извођење специфичних и инвазивних огледа на животињама, решење из става 1. овог члана издаје се на основу мишљења Етичког савета за добробит огледних животиња.

IV Поступак у случају непоштовања одлука донетих на основу Правилника Етичке комисије за заштиту добробити огледних животиња

Члан 31

Етичка комисија врши провере рада истраживача који поседују решење о одобрењу спровођења огледа на животињама у циљу контроле поштовања аката из члана 6 овог Правилника.

На првој редовној седници Етичке комисије усваја се план контроле истраживача који поседују решење о одобрењу спровођења огледа на животињама.

У случају постојања индиција да се огледи не спроводе у складу са одобреним решењем, на захтев заинтересованог лица може бити заказана ванредна седница ради спровођења контроле.

Након провере, Етичка комисија саставља писмени извештај који се архивира заједно са осталом документацијом.

Етичка комисија има овлашћење да без одлагања прекине спровођење огледа ако утврди да се у току спровођења огледа на животињама поступа супротно одредбама закона и да о томе обавести надлежно Министарство.

Кривична и прекршајна одговорност не искључују дисциплинску одговорност запосленог, ако те радње представљају повреду прописа прописаних чланом 6 овог Правилника и овим Правилником, а нарочито ако:

- спровођење огледа на животињама без важеће дозволе, добијене на основу закона;
- спровођење огледа на животињама које нису у власништву, поседу Института, односно лица регистрованог за држање, репродукцију и промет огледних животиња;
- спровођење огледа на животињама у недозвољене сврхе;
- спровођење огледа на животињама супротно одредбама које се односе на очување њихове добробити;
- публикување научних радова, ако је оглед на животињама спроведен супротно одредбама Закона;
- спровођење генетске модификације и манипулације у огледима на животињама супротно сврси за коју је одобрено спровођење огледа.

Члан 32

Етичка комисија може, уколико установи да постоји основана сумња да је истраживач поступио супротно одредбама члана 31 овог Правилника, покренути дисциплински поступак.

Члан 33

Истраживач који спроводи оглед на животињама може да поднесе приговор директору Института на одлуку Етичке комисије у року од седам дана од дана пријема одлуке.

Истраживач који спроводи оглед на животињама може да поднесе приговор директору Института на ажурност рада Етичке комисије када Етичка комисија не закаже седницу или не донесе одлуку у роковима прописаним овим Правилником.

У случају приговора из става 1 овог члана, директор има право да захтева да се поново одржи седница и донесе одлука о том предмету, у року од осам дана од дана достављања захтева директора, поводом приговора, председнику Етичке комисије. Овако донета одлука је коначна.

У случају приговора из става 2 овог члана, директор има право да захтева да се одржи седница и донесе одлука, или донесе одлука која није донета, у року од пет дана од дана достављања захтева директора, поводом приговора, председнику Етичке комисије.

V Прелазне и завршне одредбе

Члан 34

Овај правилник ступа на снагу 8 (осмог) дана од дана објављивања на огласној табли Института.

ДИРЕКТОР
Института за информационе технологије,
Крагујевац

Др Игор Савељић, виши научни сарадник